

Stockholm 2024-06-13

Regeringskansliet
Klimat- och näringsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
Mottagarens postnummer och ort

Byggföretagens yttrande över SOU 2024:19 "En ny beredskapssektor – för ökad försörjningsberedskap"

Byggföretagen är de enskilda byggföretagens bransch- och arbetsgivarorganisation och organiserar ca 4 000 bygg-, anläggnings- och specialföretag.

Byggföretagen har tagit del av rubricerad rapport och lämnar ett remissyttrande enligt nedan.

Byggföretagens ställningstagande

Byggföretagen tillstyrker utredarens förslag om att inrätta en ny beredskapssektor för industri, bygg och handel. Byggföretagen ställer sig positiva till att Boverket ges ansvar för planering och samordning av byggnads- och reparationsberedskapen intill dess att den övergripande ansvarsstrukturen och formerna för densamma har utretts vidare och beslutats. Byggföretagen förutsätter att organisationen och dess medlemsföretag involveras i det fortsatta arbetet.

Byggföretagen har ett antal synpunkter på kommande byggnads- och reparationsberedskap, som utvecklas i det följande.

Byggföretagens synpunkter

Ansvarsstruktur för byggnads- och reparationsberedskap

Byggföretagen instämmer i slutsatsen att en beredskapsorganisation, som har till uppgift att utföra nybyggnads-, reparations- och röjningsarbeten för totalförsvaret skall återupprättas. I detta ansluter Byggföretagen sig till slutsatserna i Försvarsberedningens rapport (Ds. 2023:34).

Ett antal frågeställningar kvarstår dock innan en ovan beredskapsmodell kan bli fullt ut operationell. Byggföretagen tillstyrker att frågan om återinförandet av en byggnads- och reparationsberedskap utreds vidare, och instämmer i utredarens

förslag att detta bör inkludera huruvida Boverket bör ges ansvar utöver sina nuvarande ansvarsområden.

Byggföretagen vill dock framhålla att Boverkets ansvarsområden idag inte omfattar ett antal för beredskapsarbete relevanta delar. Detta bekräftas också i Boverkets yttrande över förslaget (Dnr. 2492/2024). I dessa delar ansluter sig Byggföretagen till Boverkets yttrande.

Byggföretagen vill också understryka att under den tid Boverket har ansvaret för samordning och planering, bör regeringen i sin myndighetsstyrning av verket prioritera och resurssätta dess arbete på ett fullgott sätt.

Rekommendationer för det fortsatta arbetet med byggnads- och reparationsberedskapens ansvarsstrukturer och former

Organisation och ledning av byggnads- och reparationsberedskap innebär att ett stort antal inbördes sammanlänkade infrastrukturella behov måste ges tillräckliga förutsättningar för att fungera. ((Inte minst gäller detta en långsiktigt hållbar nationell försörjning av kritiska råvaror, vilket kommenteras i nästföljande avsnitt). Bygg- och anläggningssektorn ägs och leds idag i princip uteslutande av privata företag, medan det finns ett stort antal offentliga beställare. Hur detta ska fungera i en krigssituation, då ett antal förfogande- och undantagsregelverk trätt i kraft, behöver nog utredas. Även parterna har här en viktig roll, utifrån den gällande partsmodellen på svensk arbetsmarknad.

Hur beslutsfattande, beställning och prioritering ska ske, och på vilken nivå (nationell, regional och/eller lokal), bör vara tydligt och förutsebart för de berörda företagen.

En ny version av den tidigare förordningen för byggnads- och reparationsberedskap måste vara modern och anpassad till dagens förhållanden.

Byggföretagen ställer sig tveksamma till huruvida Boverket är den mest naturliga myndigheten att leda en ny byggnads- och reparationsberedskap. Boverkets huvuduppdrag får i dagsläget anses vara för begränsade. Försvarsmakten eller Fortifikationsverket ter sig i sammanhanget såsom mer lämpade. Byggföretagen överlåter dock beslutet om ansvarsförhållandena till den fortsatta utredningen.

Byggföretagen vill framhålla att den primära frågan inte är huvudmannaskapet, utan att administration och organisation byggs upp och tryckprovas redan i fredstid. I detta sammanhang menar vi att Byggföretagen som organisation, samt dess medlemsföretag och det nationella utskottet för säkerhet och beredskap, bör involveras i dialog och samverkan.

Grundläggande förutsättningar för byggnads- och reparationsberedskap

Det som hindrar bygg- och anläggningsbranschen från att verka i fredstid blir en säkerhetsrisk i krig. Idag har bygg- och anläggningssektorn avsevärda utmaningar i form av bland annat brist på tillräcklig kompetens, samt en betydande osäkerhet när det gäller den inhemska tillgången på kritiska råvaror.

Bygg- och anläggningssektorn är beroende av tillgång på sten, malm, trä och kalk. Det räcker inte endast med att säkra tillgången på råvarorna, utan man måste också ha garanterad produktion av slutprodukten (ff. a stål och betong).

I detta sammanhang vill Byggföretagen särskilt lyfta fram problematiken med nationell tillgång på kalk. Oaktad byggnadstyp är cement fortfarande det vanligaste byggmaterialet i Sverige. I takt med att behoven av fortifikationer växer så växer också behovet av kalk. (Detsamma gäller Sveriges möjligheter till klimatomställning, i form av fler kärn- och vindkraftverk, samt i arbetet mot den grova brottsligheten, med fler fängelser). Byggföretagen noterar att det idag planeras en ny nationalpark på norra Gotland, samtidigt som täktillståndet för kalkutvinning i Slite ännu inte är långsiktigt löst. Skulle Slite och Bästeträsk undantas från möjligheterna till kalkbrytning så skulle svensk produktion av betong och cement i princip elimineras, tillsammans med resiliens för flera andra industriella värdekedjor. Det är av yttersta vikt att frågor om riksintressen samt balansen mellan skydd för den lokala miljön och vikten av råvaror för byggnads- och reparationsberedskap beaktas i det fortsatta utredningsarbetet.

Frågor om detta yttrande ställs till Tanja Rasmusson
(tanja.rasmusson@byggforetagen.se).

BYGGFÖRETAGEN

Catharina Elmsäter-Svärd
Verkställande direktör